

Lakstīgala

Luscinia luscinia

Dziesma

Lakstīgalas no savām ziemošanas vietām Āfrikas DA Latvijā sāk atgriezties ap 30. aprīli. Pirmie ierodas tēviņi. Tie, sagaidot mātītes, vēlas būt paši labākie dziedātāji. Krāšņo ziedoņa mēnesi maiju un laiku līdz pat Jāņiem pieskandina lakstīgalu koncerti. Tad upmalu, ezermalu un citu mitru vietu krūmājos krēslas stundās dzirdams katra lakstīgalas tēviņa paziņojums citiem putniem:

"Es esmu lakstīgala!",
"Šis ir manas mājas!",
"Es te sēžu un esmu gatavs aizsargāt
savu koku puduri no citiem
lakstīgalu puīšiem!",
"Es gribu iedraudzēties ar lakstīgalu
meiteni!"

TAUTAS DZIESMĀ Latvijas skanīgākā putna balss ir raksturota kā amizanta iepirkšanās:

"Kur bij"? Kur bij"? Tīrgū! Tīrgū!
Ko pirk"? Ko pirk"? Zirgu! Zirgu!
Cik nodev"? Cik nodev"? Ort' ort' ort'!
Kāds bij"? Kāds bij"? Klibs! Klibs! Klibs!"

Krūmu pazarītēs apslēptā putniņa dziedāšanas stundas nemaz nav viegla nodarbe, to var apstiprināt katrs kora dziedātājs. Tāpēc dienas gaismā tēviņiem labi jāpaēd, lai pietiku spēka dziedāt katru diennakti pēc saulrieta un pirms saullēkta. Tad naksnīgajā klusumā lakstīgalas balss izskan pat kilometra attālumā, un tai nav daudz konkurentu. Tēviņš dzied līdz pat brīdim, kad izšķīļas mazuļi. Pēc tam viņam jāsāk par tiem rūpēties.

*Kur dziedāji, lakstīgala,
Kad es tevi neredzēju?
– Kuplajā'ī bērziņā'ī,
Zemajā'ī zariņā'ī.*

T.dz.

"Simtiem reižu esmu dzirdējis, kā dzied lakstīgala, bet tikai vienu reizi laimējās to ieraudzīt!"

Tā par Latvijas 2023.gada putnu varētu teikt lielākā daļa dabas mīļotāju.

Izskats

Pelēkbrūns, slaidis putniņš zvīrbuļa lielumā.

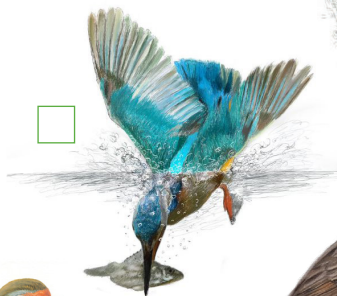
Uzdevums

“Lakstīgala un viņas kaimiņi”

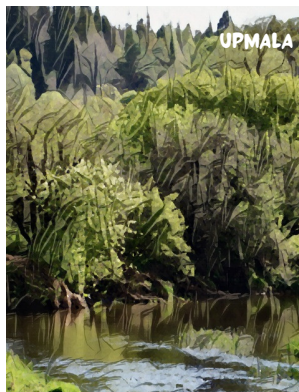
Atpazīsti katru putnu un pieraksti tam klāt atbilstošo ciparu!

1. Lakstīgala
2. Zivju dzenītis
3. Dzirnītis
4. Melnais mežastrazds
5. Sarkanriklīte

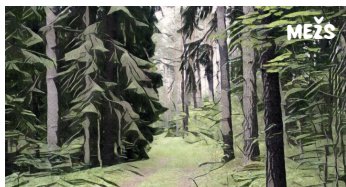

“Aizlido” uz vietu, kur katram putnam patiktu dzīvot!

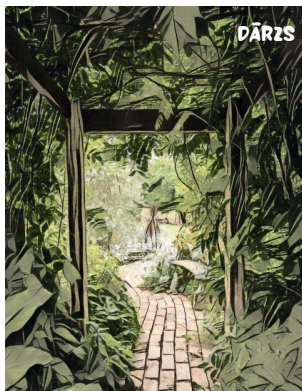
UPMĀLA

MEŽS

DĀRZS

PARKS

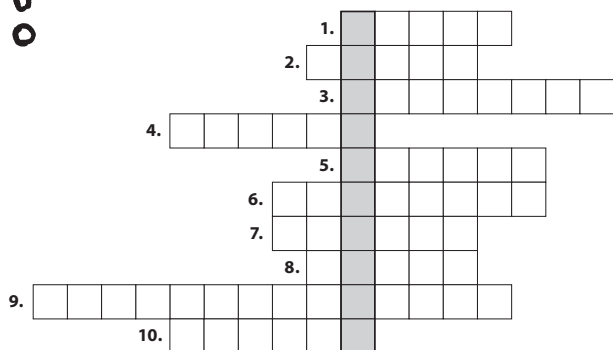
KRASTA ATSEGUMS

Var būt vairākas pareizas atbildes.

Atrisini krustvārdu mīklu!

1. Kādu dabas materiālu lakstīgala izmanto ligzdas veidošanai?
2. Kurā mēnesī var dzirdēt lakstīgalas dziesmu?
3. Ko lakstīgala ēd?
4. Kur ir paslēpta lakstīgalas ligzda?
5. Kurš no putnu ģimenes ir lielais dziedātājs?
6. Kādā krāsā ir lakstīgalas oļiņas?
7. Kur lakstīgala meklē sev barību?
8. Kurā mēnesī lakstīgala uzsāk lidojumu uz Latviju?
9. Kuram no minētajiem putniem arī ir ļoti skaista dziesma?
10. Kurš kontinents ir lakstīgalas mājvieta ziemā?

Ieklausies un atpazīsti katra putna balsi!

Dzīlnītis

Lakstīgala

*Melnais
mežastrazds*

Sarkanriklīte

Zivju dzenītis

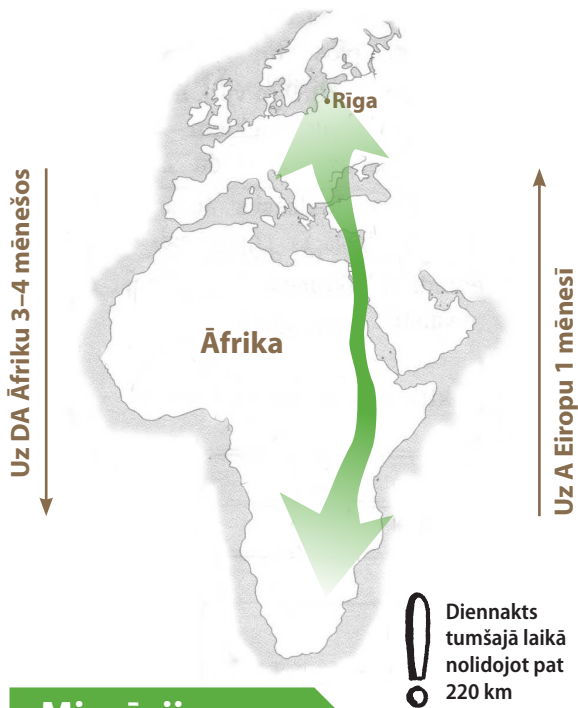
Meklē putnu balsis
www.putni.lv

Dzīvesveids un vairošanās

Lai būtu laba dzīvošana, **lakstīgala par mājvietu izvēlas lapu koku mežu ar krūmiem vai garu zāli ūdens tuvumā**. Tur būs trūdvielām bagāta augsne, netrūks nokritušu un trūdošu lapu, kas ļabi noder ligzdas būvei. Pieliekot klāt vēl zāles stiebrīņus un iekšpusi izklājot ar smalkākiem un mīkstākiem materiāliem, mātīte bērnistabu uzmeistaro viena pati. Uz zemes ļabi paslēptajā bļodveida ligzdīņā **4–5 oļīvažālas oļiņas** mātīte perēs divas nedēļas.

Kad mazās putnēnu mutes sāk pieprasīt gardumus, tad abi vecāki steidz meklēt augsnē un zem lapām dzīvojošos visdažādākos **kukaiņus un to kāpurus, tārpus un gliemežus**. Reizēm pieaugušie putni barojas arī ar augļiem. Paies vēl divas nedēļas līdz jaunie dziedātāji un viņu māsiņas pametīs ligzdu.

Migrācija

Līdz augusta vidum lakstīgalām ir jāuzkrāj spēki, lai dotos **apmēram 9 000 km tālajā ceļā uz Āfrikas dienvidaustrumu daļu**. Septembrī tās atstāj savas vairošanās vietas A Eiropā, lai decembra beigās, janvārī nonāktu Zimbabves, Zambijas, Mozambikas blīvajos piekrastes mežu biežokņos. Atpakaļceļu lakstīgalas uzsāks marta beigās. Lidojot uz mājām, gājputnu vēlēšanās ierasties pirmajiem, lai aizņemtu savu krūmu, savu upmalu, ir tik spēcīga, ka to pašu attālumu, ko **rudens pārlidojumā tās veica 3–4 mēnešos, pavasara migrācijā tie nolido 1 mēnesī**.

1. LAPAS 2. MAIJA 3. KUKAĻNOS 4. KRŪMOS 5. TĒVINŠ 6. OLIVZAĻĀ 7. AUGSNĒ 8. MARTĀ 9. SĀRKANRĪKLĪTĒ 10. ĀFRIKĀ

Krustvārdu mīklas pareizās atbildes:

Pamatdati par lakstīgalu

Garums: 15–17 cm.

Svars: 18–24 g.

Apdzīvo: Z un A Eiropu.

Ligzdo: krūmos uz zemes.

Populācijas lielums Latvijā:

120 000–210 000 pāri.

Patiesība ir kaut kur pa vidu.

Sastopamības biežums:

28. vietā Latvijā.

Atlido: ap 30. aprīli.

Vairošanās:

Dzimumgatavība: gada vecumā.

Pārošanās: maija–jūnija sākumā.

Olas: 4–5, olīvzaļā krāsā.

Perē: 13–14 dienas.

Vidējais dzīves ilgums: 3 gadi.

Aizsardzība:

Mainoties klimatam un saimniekošanas paradumiem, izzūd lakstīgalas dzīves vietas. Tāpēc pēdējos gados vērojams neliels skaita sarukums.

Radniecīga suga:

Rietumu lakstīgala
Luscinia megarhynchos.

Kad Latvijā var dzirdēt un novērot lakstīgalu?

JAN	FEB	MAR	APR	MAI	JŪN	JŪL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC

Materiāls tapis projekta “Atklāj putnu burvību” ietvaros.

Par saturu atbild Latvijas Ornitoloģijas biedrība.

Teksts: Līga Aukšmuksta

Foto: Igors Deņisovs, Ainars Mankus / ainars.net

Zīmējumu autori: Marta Gotliba, Līga Zīle-Balode,

Mike Langman, rspb-images.com, Rūta Ločmane.

Kvadrātkodi QR ved uz putni.lv putnu skaņu kolekcijām.

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds